

Oponentura diplomové práce DIRIXKA

Autor práce: Ing. arch. Šimon Semerák
Vedoucí práce: Prof. Miroslav Šik ETHZ Arch. BSA SIA Dr.h.c.
Oponent: Ing. arch. Jan Hora

URBANISMUS

Trojúhelníková parcela, nové výrazné nároží v místě, kde se na nároží nehrálo. Potvrzená diagonála v ortogonálním systému. Návrh výborně vystihuje situaci, do které vstupuje – chová se městsky, přesto jde o výrazný solitér. Je něčím mezi.

Autor vytváří novou mětskou pěší třídu, kterou následně vyživuje polyfunkčním domem Dirixka a nově navrženým „plotovým“ domem. Cením si otevření areálu VŠE, kultivace navazujících prostor a podrobnějšího pojednání jednotlivých hran v území, což autor dobře prezentuje i ve vizualizacích.

DŮM

Dům je poskládaný z několika jasně čitelných prolnutých objemů/motivů/účelů – dvě věže, válec a rozlehlá platforma, která je vertikálami vynášena. Výsledná forma je prostorovou koláží, jednotlivé elementy zůstávají vizuálně separované a je možné identifikovat rozdílnost jejich využití.

Zároveň je na první pohled patrné, že jde o dům pro kolektivní aktivitu. Ve vynesené sekci je situaovaný provoz dílen, ve věžích jsou přidružené prostory, komunikace a zázemí. Provozně je při stanoveném konceptu objekt uspořádán logicky a přehledně.

TYP

Součástí zadání byla čerpací stanice pohonných hmot. Jak moc důležitou součástí, to bylo na autorech samotných. V případě Dirixky řidič chtivý paliva zajíždí do středu domu pod dílny, kde může uspokojit potřebu svého stroje. Provoz čerpačky tak zabírá velkou část parteru. To je dáno svažitém terénem (je třeba prostoru pro rampu k nastoupání na rovinku), ale zároveň jistou fetišizací obrazu benzínky.

Čerpací stanice jako typ se své nejobecnější formě ustálil v jednoduše identifikovatelné formě malého zázemí a velké střechy. Zde zastřešení není pouhou ochranou před povětrností, ale hlavním tělesem dílen. A právě k čerpací stanici směřuje moje hlavní polemika. Projekt přejímá zavedenou typologii čerpacích stanic – stánek a střecha. Je to přímá citace.

S nadcházející proměnou technologií mobility se ale vtírá otázka, zda se tím typ znovu neoživuje a nestálo by ho hlouběji přehodnotit. Jestli je tohle konveční uspořádání smysluplné, zvláště v kontextu chtěného hustého města.

Opravdu je třeba věnovat benzínce tolik krytého prostoru? A je třeba takto explicitně vyčlenit kiosek čerpačky, když hned vedle je kavárna s infopointem, kde by bylo možné službu jednoduše obstarat? Nemluvě o tom, že tankování/nabíjení už je jednoduše možné i bez přímého kontaktu s obsluhou. Je v tom všem jistá nostalgie.

Autor posléze zmiňuje, že krytý prostor čerpačky může mít i jiné využití. Tohle využití ale nijak nenastihuje popisem, ani vizualizací. A je pro mě otázkou, jak takový prostor potenciálně transformovat, aby zde nevznikal dojem, že se nacházím jen mimochodem pod nějakou inženýrskou stavbou (akustika, prosvětlenost, zápach).

REPREZENTACE

Městské veřejné dílny/cowork jako poměrně nové potřeby města. Místo, kde je možné věci opravovat, vyrobit si náhradní díl, prototypovat nápady, sdílet zkušenost. Všechno, co můžu dělat v garáži, v šopě na dvorku, ale ne v bytě v činžáku. Patří k tomu jistá neformalita. Tahle místa můžou vzniknout směrem zdola, tak kdysi na chvíli fungovala komunita v Elektrických podnicích na Vltavské, ale začnou vznikat systematictěji i směrem shora.

Dílny jsou něco generického. Ptám se, na kolik je specifičnost formy úměrná k typologii veřejných dílen dílen/coworku. Není to galerie, není aréna, je to všednodenní dobová aktivita. Návrh se ale tak trochu stává zároveň monументem veřejných dílen. A taky benzínek. Nedokážu posoudit nakolik v uvážlivé míře.

KONSTRUKCE

Úskalím tvarové bohatosti domu je velké množství složitě řešitelných stavebních detailů. Nicméně Šimon se s většinou z nich v uvedeném řezu vyrovnává velmi dobře. Cením si toho, že vizualizace přesně reflektují skutečnou materialitu a konstrukci návrhu a nejsou pouhou ilustrací.

Rozumím betonu, kde tomu velí rozpony a požární regulace. Při definovaném provozním konceptu by to jinak nešlo. Zajímá mě navíc ještě řez fasádou dílen včetně terasy a přesahu střechy v nejvyšším podlaží. Přesah je dle vizualizací také betonový a je otázka, zda by takto velká konzola nebyla z hlediska konstrukčního a tepelného smysluplnější třeba ve dřevě. Právě v místech, kde betonová superstruktura prostupuje mezi interiérem a exteriérem bude vznikat nejvíce problematických detailů. Uškodilo by to domu? Nebo by to naopak zpětně potvrdilo beton tam, kde je nezbytný?

ZÁVĚR

Projekt vcelku je podařený a celkové provedení práce velmi kvalitní. Kdyby šlo o skutečný dům a veřejnou investici, byl bych kritičtější. Jako odpověď na akademické zadání hodnotím výborně.

NÁMĚT K DEBATĚ

Prázdný parter v podstatě definuje to, co je nad ním, považuji ho za nejdůležitější a zároveň nejrozporuplnější motiv. Jak může fungovat rozlehlý krytý prostor jinak než jen čerpačka? Je provoz čerpačky z hlediska akustiky a odu kompatibilní s obyvatelností prostoru? Bude to příjemné místo? A jak by mohl fungovat ve chvíli, kdy by funkce čerpačky byla potlačena?

V Žatci
10.6.2024
Ing. arch. Jan Hora